

Ceny

- **Pokles cen zemědělských výrobců ve 3. Q zpomalil**

Po předchozím dvouletém meziročním růstu cen zemědělských výrobců došlo ve třech čtvrtletích letošního roku k jejich výraznému snížení, i když ve 3. čtvrtletí pokles mírně zpomalil. Ceny zemědělských výrobců byly meziročně nižší za tři čtvrtletí 2009 o 27,1 %, z toho ve 3. čtvrtletí o 23,9 %. Podstatně větší vliv na tento pokles mělo snížení cen v rostlinné výrobě (o 34,7 %) než cen v živočišné výrobě (o 16,6 %). Výrazně se meziročně změnil poměr mezi pohybem cen rostlinné a živočišné výroby.

- **Snížování cen průmyslových výrobců zrychlovalo**

Vývoj cen průmyslových výrobců v letošním roce byl odvětvově i komoditně značně diferencovaný; když meziročně se ceny koksu a rafinovaných výrobků snížily o více než třetinu a ceny elektřiny, plynu a páry se zvýšily o více než desetinu. V úhrnu ceny průmyslových výrobců meziročně za tři čtvrtletí 2009 klesly o 3,3 %, z toho nejvíce ve 3. čtvrtletí (o 5,2 %). Zatímco v celém období letošního roku se ceny výrobků zpracovatelského průmyslu soustavně snižovaly a jejich pokles zrychloval (od -3,4 % v 1. čtvrtletí po -7,9 % ve 3. čtvrtletí), ceny elektřiny, plynu a páry téměř stabilně rostly, což mělo negativní vliv na výrobní náklady většiny oborů zpracovatelského průmyslu a zemědělských podniků. Na snížení úhrnné cenové hladiny průmyslových výrobců měl největší negativní vliv pokles cen koksu a rafinovaných ropných výrobků (2,3 p. b.), za nímž následoval negativní vliv poklesu cen potravinářských výrobků, nápojů a tabáku (0,8 p. b.).

- **Parita mezi pohybem cen výstupu a vstupu ve stavebnictví značně vzrostla ve 3. Q 2009**

Pokračoval specifický vývoj cen ve stavebnictví; když meziročně za tři čtvrtletí 2009 i mezičtvrtletně ve 3. čtvrtletí 2009 růst cen stavebních prací zpomalil a pokles cen materiálů a výrobků spotřebovaných ve stavebnictví značně zrychlil. Ve třech čtvrtletích 2009 byly meziročně ceny stavebních prací vyšší o 1,6 % a stavební „mezispotřeby“ nižší o 3,9 %, z čehož plyne, že poměr mezi vývojem cen výstupu a vstupu dosáhl výše 105,7, z toho ve 3. čtvrtletí 107,3, což se posléze projevilo ve vysokém implicitním deflátoru HPH.

- **Zpomalování míry růstu inflace**

Míra inflace se v dosavadním průběhu roku 2009 postupně snižovala; z 5,0 % v březnu a z 3,7 % v červnu se dostala na 2,1 % v září 2009, což bylo méně o 4,3 p. b. než před rokem. K tomuto zpomalování nejvíce přispělo odeznívání dopadu změn nepřímých daní.

- **Nepatrný pokles cen zboží při značném růstu cen služeb**

Spotřebitelské ceny se zvýšily meziročně o 1,2 %, z toho ve 3. čtvrtletí zcela nepatrně (o 0,1 %), což ve srovnání s růstem před rokem představuje výrazné zpomalení (o 5,7 p. b., resp. o 6,5 p. b.). Za tři čtvrtletí poklesly ceny zboží o 0,3 % a ceny služeb rostly o 3,7 %. Zvýšily se ceny zboží a služeb administrativně ovlivňované o 9,1 %, takže bez jejich vlivu by se cenová hladina snížila o 0,7 %. Při výše uvedeném růstu spotřebitelských cen (i bez hypotetického nájemného) se z hlediska sociálních skupin nejvíce zvýšily ceny v domácnostech důchodců (o 2,0 %).

- **Výrazný vliv zvýšení čistého nájemného na úhrnnou cenovou hladinu**

Na úhrnný meziroční růst hladiny spotřebitelských cen za tři čtvrtletí 2009 nejvíce působily ceny bydlení, vody, energií a paliv (2,2 p. b.), které se zvýšily o 8,2 %, přičemž čisté nájemné placené nájemníky v nájemných bytech bylo vyšší o 19,3 %. Výrazné bylo rovněž zvýšení cen zemního plynu (o 13,8 %), avšak při soustavném zpomalování, resp. stagnaci (1. čtvrtletí 24,3 %, 2. čtvrtletí 17,1 % a 3. čtvrtletí 0,0 %). Stabilně rostly ceny elektřiny (o 11,6 %). Růst cen alkoholických nápojů a tabáku (o 8,0 %) v průběhu roku zpomaloval (3. čtvrtletí o 5,5 %) a měl 0,7 p. b. na úhrnné zvýšení cenové hladiny. Obráceně působilo postupné snižování cen potravin a nealkoholických nápojů (3,6 % za tři čtvrtletí a 6,1 % za 3. čtvrtletí) s vlivem -0,6 p. b. na úhrn. Výrazně brzdilo růst úhrnné cenové hladiny snižování cen dopravy (o 7,9 %) s vlivem -0,8 p. b., z toho především pokles cen pohonných hmot (o 16,0 %).

- **Účinky vysoce příznivých směnných relací**

Ceny zbožových operací zahraničního obchodu se v průběhu roku 2009 vyvíjely v časovém horizontu dosti rozdílně a věcně značně protichůdně. V korunovém vyjádření se meziročně ceny vyváženého zboží za tři čtvrtletí 2009 zvýšily o 1,4 %, z toho za 3. čtvrtletí poklesly o 2,2 % a ceny dováženého zboží se snížily v tomtéž období o 2,8 %, resp. o značných 7,0 %. Příznivé směnné relace (104,3 %, resp. 105,0 %) se odrazily v zisku z realizace zahraničního obchodu. Největší vliv

(2,6 p. b.) na zvýšení vývozních cen měl růst cen strojů a dopravních prostředků o 5,3 %. Zvýšení vývozních cen nejvíce brzdil (0,8 p. b.) pokles cen nepoživatelných surovin. Ke snížení dovozních cen nejvíce „přispěl“ (3,8 p. b.) pokles cen minerálních paliv a maziv o 28,2 %. Snížení dovozních cen nejvíce brzdil růst cen strojů a dopravních prostředků o 3,7 % s vlivem 1,4 p. b.

- **Větší vliv znehodnocení CZK při dovozu než při vývozu**

Korunové ceny vyváženého i dováženého zboží byly ve třech čtvrtletích 2009 silně ovlivňovány změnou devizových kurzů CZK vůči měnám, v nichž se uskutečnil zahraniční obchod ČR. ČSÚ pro analytické účely provádí „očistění“ cenových indexů o vlivy pohybu směnných kurzů CZK. Meziroční index nominálního efektivního kurzu CZK za tři čtvrtletí 2009 při vývozních operacích 95,2 % a při dovozních operacích 94,1 % svědčí o větším znehodnocení české měny při dovozu než při vývozu. Zároveň to znamená, že po očistění o kurzové vlivy se snížily ceny vývozu o 3,5 % a ceny dovozu o 8,5 %, takže „očistěné“ směnné relace vzrostly o 5,5 %, tj. více o 1,2 p. b. než z „neočistěných“ cenových indexů.